

D ÜNYA PİYASALARINDAN HABERLER

JİPS PAZARINDA SENTETİK ÜRÜN PAYI ARTIYOR ⁽¹⁾

Asya'nın hızla büyüyen ekonomilerinde doğal jips üretim artışının devam etmesi beklenmekteyse de, K. Amerika, Avrupa ve Japonya gibi eski sanayileşmiş ekonomilerde, çeşitli proseslerde yan ürün olarak elde edilen sentetik jipslerin pazar paylarını arttıracığı açıklandı. Anılan bölgelerde S emisyonlarının alçaltılması yönünde gelişen yasal baskılar, yanürün olarak büyük miktarlarda jips elde edilen baca gazı desülfürizasyonu (BGD) işlemlerinin sayısında ve hacminde önemli artışlara yol açıyor. Her ne kadar, BGD işlemlerinde elde edilen jipsler, doğrudan bir alternatif oluşturmaktan çok, genellikle doğal jipslerle kombine olarak kullanılmaktaysa da, sentetik ürünlerin giderek daha çok kabul görmesinin, BDG kökenli jips üretiminin bol olduğu bölgelerin doğal mineral talebindeki büyümeyi destekleyebileceği bildiriliyor. Diğer tür sentetik malzeme üreticileri de ürünlerinin ticari uygulamalarını geliştirme doğrultusunda müteyakkız davranıyorlar. Tarımda ve diğer sektörlerde ortaya çıkan yeni uygulamaların da gelişimiyle birlikte, özellikle **titanojips** tüketiminin artışı muhtemel görünüyor.

Jips tüketiminin, iki kilit kullanım alanı olan alçı ve çimento imalindeki talep düzeylerini belirleyen inşaat işkolundaki tüketim tarzını izleyerek, gelecek birkaç yıl içinde dünyanın her yerinde artış kaydetmesi bekleniyor. Jips talebindeki gerçek kazanımlar için, en umutlu beklentilerin, ekonomileri hızla büyüyen Çin HC gibi GD Asya ülkelerinde yeşereceği ve G. Amerika'daki talebin de genişmekte olduğu bildiriliyor.

İnşaat sektöründeki gerileme, büyük jips üreticileri ile prefabrike jips mamulleri üretenler arasındaki rekabeti kızıştırarak, Avrupa'da fiyat savaşlarına yol açtı ve sonuçta fiyatlar düştü; öyle ki, ortalama fiyatlar 1992'nin ortasından bu yana tcthminen % 25 artmasına rağmen, 1994 Haziranında, 1990 başındaki fiyatlara göre hâlâ % 25 daha alçaktı. Gelecek birkaç yıl içinde sentetik ürünlerinuluslararası pazarlara iyiden iyiye sızması durumunda, K. Amerika ve Avrupa'daki jips fiyatlarının da baskı altına gireceği tahmin ediliyor.

DIYATOMİT PİYASASI

YOL AYRIMINDA ⁽²⁾

Bira-malt, şeker ve yağ sanayileri ile su antımmda kullanılan filtrelerin imali, diyatomitin temel kullanım alanını oluşturuyor ve bütün tüketim hacminin yansını karşılıyor. Ancak yeni araştırmalar, diyatomitin, bu pazan membran filtreler gibi diğer uygulamalara kaptırmaya başladığını ve hurda diyatomit filtrelerin atılması esnasında doğan çevre sorunlarıyla birlikte, bu eğilimin hızlandığını ortaya çıkardı. Artık tardıyla ilgili denetimler giderek sıkılaştıkça, diyatomit keklerinin, toprak dolgusu gibi öteye beriye tumba edilmesinin maliyeti de giderek arttı ve hatta bu işlem tamamen yasaklandı. Ancak, diyatomit ve selüloz elyafı bazlı katı filtrelerin kullanımındaki artışla birlikte, diyatomit için biyoteknoloji alanında da yeni pazar imkânları sağlanabileceği bildiriliyor.

1993'teki 0,46 Mfluk dünya diyatomit tüketiminin % 25'i, filtre uygulamalarında ve % 30'u da boya imalinde gerçekleşti. Bu

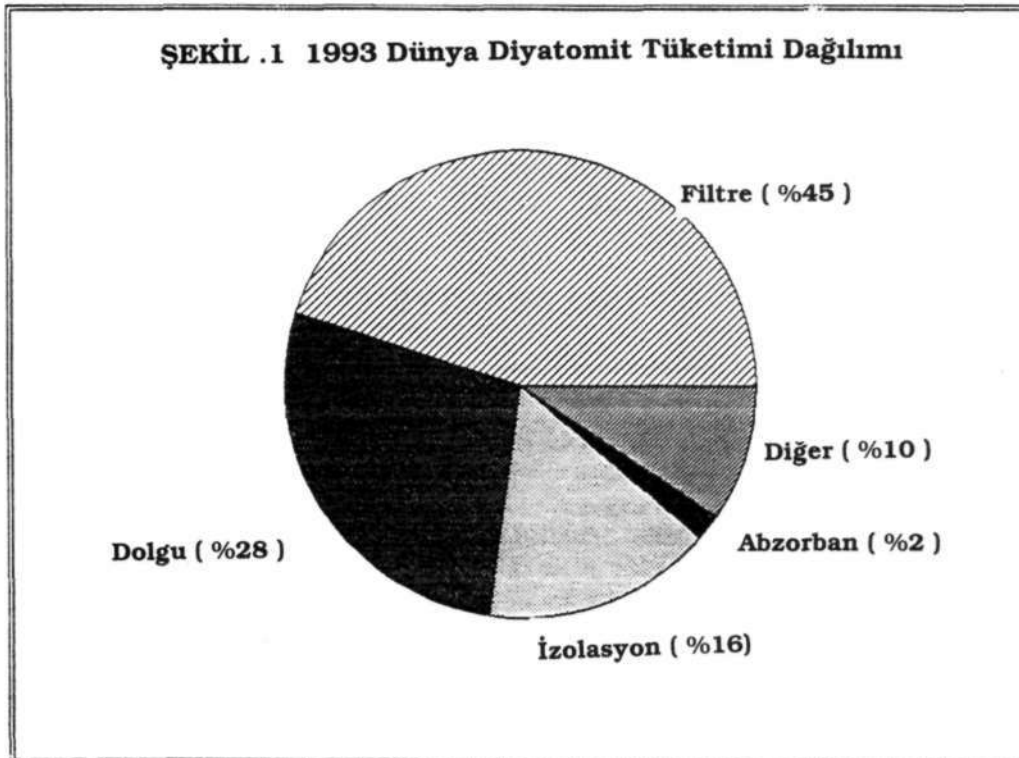
DUNYA PİYASALARINDAN HABERLER

alanda, diyatomit, emülsiyon tipi boyaların yassılaştırıcı ajanı olarak kullanılıyor ve talep de tüketici tercihlerinden önemli ölçüde etkileniyor. ABD'deki tüketimin 3/4'ü boya imalinde gerçekleşiyor. Bu ülkede, kristalen SiO₂ kullanımına karşı giderek yoğunlaşan tepkilerin ve diyatomit fiyatlarının nisbeten yükselmesinin sonucu olarak, son yıllarda talebin düştüğü bildiriliyor ve bu eğilimin süreklilik kazanacağı tahmin ediliyor. Diğer ülkelerde ise, gelecekteki talep düzeylerinin, tahmini çok güç olan tüketici eğilimlerine bağımlı kalacağı ve boya pazarında önemli büyüme fırsattan doğmasının pek mümkün görünmediği açıklanıyor.

Geçen onyü boyunca, istikrarlı talep büyümeleri ancak çok cüzi ölçeklerde gerçekleştiği için, taleple uygun adım ilerleyen bir üretim tarzına sahip olan ve oldukça istikrarlı bir geçmişi bulunan diyatomit madenciliğinde önemli bir yapısal değişiklik de görülmedi. Gerçi, dünyanın en

büyük üreticisi olan *Celite Corp.*, 1991'de *Allegheny International a.* satılmıştı; ama, *Celite Corp.* da aynı yıl *Witco Chemical Corp.*'a ait diyatomit işletmelerini satın aldı. Gelecek birkaç yıl içinde, bazı diğer üreticilerin de benzer türden *rasyonalizasyonlara* gidebileceği tahmin ediliyor.

Sonuç itibarıyla, geleneksel pazarlara yeni malzemelerin sızması nedeniyle, diyatomitin genel durumunda şimdilik net bir görüntü izlenemiyor. Ekonomi, sağlık ve çevre faktörleri açısından, alternatif malzemelerin daha fazla kabul görmesi nedeniyle, toplam talep içindeki filtrasyonun payının gelecekte daha da ufalması bekleniyor. Potansiyel büyüme alanları, biyoteknoloji ve polietilen film imalindeki özel filtrasyon pratiklerine doğru kayıyor ve bunların filtrasyon, boya ve agrokimya dallarındaki kayıplan dengeleyip dengeleyemeyeceği hususunun da henüz açıklığa kavuşmadığı öne sürülüyor.

(1.2) Bu haberler, Roskill Information Services Ltd.'in 13 Ekim ve 1 Kasım 1994 tarihli basın bültenlerinden derlenmiştir. Konuyla ilgili daha ayrıntılı bilgiler, aynı firmanın yayınladığı "Gypsum: Market Update, Analysis and Outlook" ve "The Economics of Diatomite" başlıklı raporlarda bulunmaktadır.